

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceane Sibiu, strada Măcelarilor 45.

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Dotațiunea clerului.

II.

Proiectul ministrului Wlassics nu intenționează o adevărată dotare, salarizare a clerului, cum ar trebui să facă guvernul, voind a executa dispozițiunile §-lui 3 din art. XX. dela 1848. Numai o salarizare completă și necondiționată de câte și mai câte chițibușuri ar putea scote clerul din noianul gândurilor pentru susținerea sa și a familiei, făcându-i posibil a se dedica exclusiv chemării sale sublime.

Ce se intenționează prin proiectul prezentat, este mai mult o cărpitură, care lasă pe neașteptate de așă încasa însuși dela credincioși venitele sub titluri felurite, ceea ce nu odată i-l aduce în cele mai neplăcute poziții cu poporul, făcându-se de multeori, decât nu tocmai urgisit, cel puțin neplăcut în fața aceluia, pe cari chemat este ai influența cu toate cele bune.

Fiind însă relațiunea dintre preoți și credincioși încordată, înfruierea se reduce la nula sau la un minim disparent. Ba a deseori esperiem, că — fiind preotul lipsit și de ore care purcedere cu tact, — raportul devine chiar dușmănos. Ajutorii guvernului e o simplă întregire a venitelor preoțesci până la 600 fl., respective până la 300. fl.; ér după 3 ani la 800 fl., respective 400 fl. Clerul metropoliei noastre ar primi — după datele de până acum ale ministrului — la an suma de 911.254 fl., decât toți preoții ar avea — pe lângă cualificațiunea teologică prescrișă — 8 clase. După starea actuală a cualificațiunii clerului însă toate bisericile abia primesc 600,000; fl. din cari pe metropolia noastră va cădea o nimica totă, considerând, că preoți cu 8 clase avem foarte puțin.

Și pentru vr'o 2—300.000 fl. vrea guvernul să vire calul troian în fortăreța autonomiei noastre bisericesci?

Ministrul afirmă în comitiva sa, că prin proiectul indicat, *„nici decât nu dorește a atinge sfera de drept autonom a confesiunilor”* și că proiectul *„nu cuprinde nici o astfel de dispozițiune, care ar asigura guvernului o influență, ce trece peste sfera dreptului de supremă inspecțiune”*.

Cu toate aceste toate confesiunile au aflat, că singuraticii paragrafi din proiect nu sunt în consonanță cu afirmațiunile din comitiva ministrului, din contră toate își țin de atacate drepturile autonomiei bisericesci.

Chiar evanghelicii maghiari, pentru cari mai ales s'a făcut numitul proiect, au fost siliți a declara în conventul lor dela 19 Februarie căl. nou, că *„guvernul oferă prea puțin și cere prea mult, tăind prea adânc în autonomia bisericeii”*. Așa și este!

Mai multe dispozițiuni se cuprind în numitul proiect, cari nu numai nu sunt efluxul dreptului de supremă inspecțiune — de care biserica nici când nu s'a ferit, — ci sunt ingerențe adânci în viața chiar internă a bisericilor.

Ministrului nu i-se par aceste ingerențe neiertate, căci — creștându-se investit cu bilet *„pas par tout”*, nu prea simțesc remușcare trecând peste

gard în otarul străin; încălcarea însă o simțesc mai tare proprietarii, cari se scurtază în drepturile lor asigurate.

Prima încălcare a dreptului de autonomie este însuși faptul, că ministrul intră în specialități, stabilind suma, câtă îi compete cutărui și cutărui preot, otărind modalitățile distribuirii ei și folosind autoritatea bisericească numai ca un instrument, ca pe baza lucrărilor ei pregătitoare să aducă decisiuni definitive, ori ca ea să execute decisiuni decretate de ministru.

Dacă guvernul rămâne consecuent pe lângă principiul de mai sus, respectând autonomia bisericilor, atunci n'avea, decât să pue la dispozițiunea singuraticelor confesiuni recepte anumite sume și autoritățile supreme bisericesci, pe le împartă conform necesității, pe cari le cunosc mai bine ca ori-și-cine.

Acosta ar fi unica cale corectă, pe care de sigur vor reclama-o toate confesiunile.

Pe noi ne obligă a lupta în această direcțiune chiar primul paragraf al *„Statutului organic”*, în care se dice:

„Biserica gr.-or. română din Ung. și Tr., ca bis. autonomă, după dreptul ei autonom, garantat și prin art. de lege al IX. din anul 1868, — pe lângă susținerea în întregitate a dreptului de supremă inspecțiune a Maiestății Sale, își regulează, administrează și conduce independent afacerile sale bisericesci, școlare și fundatiionale etc.”

Pe baza noului proiect însă ne regulează acum în mare parte guvernul. Acosta însemnează a face din servitorii independenți ai altarului oficiali plătiți și dependenți de stat și organele lui. Sörtea li-s-ar ușura încâtva, dar apoi libertatea bisericeii ar suferi mult. Și precum nu-i corect ca biserica să țină de ea deveni t a p a n a statului, așa nu-i iertat ca statul să degradeze biserica la rolul de servitor, de robă a lui.

Pe baza unei patente vechi s'a mai oferit preoților protestanți din Ungaria salariu în număr, destul de convenabil și solvabil regulat prin perceptorat. Cu toate acestea numita biserică — care de sigur trăcește cu organele statului în alte referințe mai bune ca noi — n'a vrut să-și jertfască libertatea în schimbul unui favor material.

Nimenea nu e mai mult avisat la îmbunătățirea stării sale materiale, ca și clerul român; drept aceea ori ce ajutor material îi este foarte binevenit; dară de altă parte erăși nu-i popor mai avisat la independența clerului și a bisericeii sale, cași tocmai al nostru și această independență pentru bunuri materiale — fie acelea ori cât de mari — nu trebuie jertfită.

Ce se va alege de popor, dacă conducătorii săi naturali de până acumă îl vor părăsi, sau cel puțin vor sta indiferenți deoparte, uitându-se cu un ochiu la adausul bănesc, care le légă inima și mâinile? Ce se va alege atunci din cunoscutul *„preoți cu crucea în frunte”*, pöte prevedea ori cine. Noi dicem, libertatea mai presus de toate, mai ales, că ajutorii oferit de guvern nu-i mai mult, ca un flid de linte față de ceea-ce ni se va lua de dragul lui.

Ministrul dice în alinea primă a §-lui 17, că asemnează samele încuviințate la adresa autorității supreme bi-

sericesci. Acosta e însă identic cu *„neszse semmit, fogd meg jól!”*, căci în alineatul al doilea ministrul indică deja, că se vor pune estradării banilor la mâna confesiunii respective anumite condițiuni nenumite, éră prin dispozițiunea din alineatul al treilea întreg proiectul primesce caracterul unei legi draconice.

Etă acel injurios paragraf:

§. 17. Sumele încuviințate din partea statului pentru întregirea venitului preoțesc al preoților amintiți în §. 2, se asemnează pe lângă consignarea singuraticilor posturi de parochi și a parochiilor.

Ministrul de culte și instrucțiune publică stabilesc, împreună cu siguraticile autorități confesionale competente, acele condițiuni, pe lângă cari pune suma asemnată la dispozițiunea autorității confesionale în scopul purcederei ulterioare.

Dacă înțelegere nu s'a făcut, sau dacă s'a făcut într'adevăr, dar confesiunea o cale, atunci înțelegerea este a se privi ca înecată și sumele asemnate să plătesc de aici înainte preoților separat și nemijlocit.

Și acumă se presentază ministrului înainte de asemnarea ajutoriului anual lista celor recomandați de autoritatea bisericească pentru ajutorare. Ministrul însă ia cerusa în mână și cu principiară suzeranitate sterge pe X, Y, Z etc fără ca măcar prin un cuvânt să motiveze archiereilor despotica-i purcedere.

Purcedând din această ținută deja cunoscută, putem deduce înainte, că ministrul va pune autorităților bisericesci astfel de condițiuni, cari se nu permită o înțelegere ecuitabilă.

Ei, și acumă ce rezultă?

Clerul întreg se scöte din legăturile fiesci și firesci cu archiereul său și cu forul său suprem bisericesc și se estradă poftelor autorității civile. Sumele asemnate în casul acesta se inmanuează separat și nemijlocit.

Și asta însemnează înaintea d lui Wlassics a se mărgini la eserciarea dreptului de supremă inspecțiune. Noi înse ne foarte mulțămim de o așa logică espicare a dreptului corönei.

Paratragură acesta formeză o adevărată batjocură la adresa clerului înalt chiar și în casul cel mai favorabil, când îi se pune acestuia la dispoziție suma întrégă, căci acel cler cu forul său bisericesc nu pöte dispune de ea după ale sale chibzuințe, ci are să o împartă după porunca Eminenței Sale *ministrului-patriarch*.

Clerul înalt devine adecă *posta mijlocitoare* a guvernului.

Noi privim deci în dispozițiunile acestui paragraf aceea, ce de fapt se cuprinde în el, o eludare a întregii autorități a bisericeii, și a copiilor ei și o directă aservire a clerului intereselor lumesci ale guvernului.

Așa ceva biserica nici când nu pöte admite.

Acosta nu numai în interesul ei, ci chiar și în interesul statului nu o pöte face, căci lipsindu-se biserica de libertatea necesară, îi se ia totodată putința de a-săși înădeplini cu succesul convenit sacra i misiune în mijlocul societății.

Pentru maghiarisare. Reuniunea maghiară din Nordul Ungariei, numită *„Felsőmagyarországi közmívelődési egyesület”*, sau pe scurt *„F.M.K.E.”*, are speciala menire, de a maghiarisa masele poporului slovac și a contribui pe calea acesta la promovarea intereselor specifice maghiare și la realizarea turbatei idei de stat maghiar. Scopul nefast vrea să și-l ajungă prin susținerea de *„kisdobvuri”* și prin remunerarea acelor învățători și preoți renegați, cari cu mai multă isbândă maghiarisează. Acțiunea acestei reuniuni, ce se ascunde sub mască „culturală”, este sprijinită din partea guvernului, cu tot sprijinul însă societatea a fost silită a înșina în anul acesta bancrotul său material, sleindui-se capitalele. Aștepta îmbunătățirea stării sale materiale dela ministrul de culte, acesta înse n' a luat în budcăt pe de 2000 fl. și acesta sub titlul de a susține *„kisdobvuri”*. Este și acesta o obră-nicie destul de mare, ea se proveđi în bugetul cultural o sumă pentru spriginirea unei societăți de maghiarisare!

Societatea numită, vedându-se acum fără vistierie de acțiune, se adresază la persoana ministrului de Wlassics, rugându-l ca se urre ajutoriul de 2000 fl. la 10,000 fl. În petiția sa, societatea își espune pe larg tendințele patriotice, meritele pe terenul maghiarisării, serviciul ce-l aduce statului național unitar. Arată mai departe situația desperată în care va ajunge în cas că ministrul va denega spriginul cerut: *dușmanii își vor bate joc de nobilele tendințe ale societății*...

Diarele maghiare speră, că ministrul își va întinde mâna sa milösă vorba fiind de un serviciu atât de mare statului. Mai înceape îndoiială?

Un deputat sas și cercul seu electoral. Deputatul Agnitei, Dr. Guido von Baussnern, fiul vestitului Guido von nemengedem dela Făgăraș, provocat fiind din partea alegătorilor săi sași ca să părăsească partidul liberal, din pricina că politica acestuia cu privire la maghiarisarea numelor de comună este în flagrantă contradicție cu programul popular-politic al Sașilor, — a răspuns alegătorilor săi în o scrisore publicată în *„Pester Lloyd”*, că nu este nici decât dispus a satisfăce acestei provocări și a părăsi partidul guvernamental. Intre alte multe motive amintesc și împrejurarea, că sași numai cu ajutorul acestui partid pot să-și conserve drepturile ce le au și să-și dobândescă altele.

La această scrisore deschisă îi răspunde pe aceeaș cale preotul Agnitei V. A. Eitel, presidentul clubului electoral. Scrisörea acestuia multă energie nu are, dimpotrivă e cât se pöte de circumspectă și patriotică, recunoscând cu multă prevenire că *„rolul conducătorilor în viața statului acestuia îl are ginta maghiară și acesta în puterea dreptului ei istoric și a însușirilor ale căluitoare și conservatoare de stat proprii acestei ginti”*. În ce privesc atitudinea deputatului Baussnern însă scrisörea este destul de precisă. Dl Eitel expune clar conflictul dintre alegători și deputatul lor și afirmă că acesta ar fi declarat în fața a mai multor martori, că în cas de conflicte cu alegătorii lui, își va trage consecința. Ar fi sosit deci timpul ca să-și tragă această consecință. (Dacă nu iasă din partidul liberal să-și depună mandatul). La sfârșit dl Eitel invită pe Baussnern ca să convoce o adunare de alegători fără deosebire de naționalitate și confe-

siune și se constată, dacă acesta ia vota încredere sau nu. In cas că da, Eitel declară aș depune mandatul său de president al clubului electoral.

Guvern reacționar. Sunt puține state în Europa, în cari mișcările sociale și cele politice se împing atâta rezistență și pedici, ca la noi. Mișcările socialiste, privite din punct de vedere etic, își au și ele explicarea și înțelesul lor și mai ales mișcări agrare ca la noi, unde punctul de plecare este sărăcia și domnia tiranică a marilor proprietari de pământ, sunt pe deplin și de sine justificate. Astfel de mișcări învâlvă în sine probleme, a căror rezolvire grabnică, cade în sfera de activitate a guvernului. Dacă un guvern are dragoste față de un popor va ști găsi astfel de căi și mijloace de rezolvire a necesităților de cari masele sunt pătrunse, ca ele să rămână mulțumite și să intre pace și liniste în mijlocul lor. Îndată ce înse un guvern ia refugiu la mijloace de forță, îndată ce voese să înăbușască cu sila și cu sprijinul sulitei mișcări de aceste — dovedește că nu este la culmea misiunii sale.

Și astfel este guvernul nostru. Este incapabil a se face stăpân al situației decât prin forță brutală. Este un guvern reacționar în puterea cuvântului. Gendarmeria nu-i ajunge pentru a astupa gurile muncitorilor ce sbieră după pâine și dreptate. Mai recură și miliția. Er o altă armă puternică în mâna guvernului este dreptul lui de a rezolvi singurate chestiuni pe calea ordinațiilor, fără ingerența parlamentului. De acest drept al său, guvernul face un abus colosal spre batjocura cetățenilor și a principilor de libertate.

Astfel a dat acum nise ucasuri privitoare la socialiști. Despre cel privitor la restrângerea dreptului de întrunire am făcut amintire de altă dată. Al doilea, cel mai nou ucaș al ministrului Perczel dispune censură preventivă pentru presa socialistă. Această censură, precum scriu foile maghiare, nu se va mărgini numai la presa socialistă ci se va exercita și la presa cealaltă din țară și astfel întreaga libertate de presă din Ungaria va deveni ilusorie. În deosebi este amenințat prin acest ucaș viitorul presei naționalităților, destul de prigonită și până acum.

La anul 1848 Maghiarii au proclamat libertatea presei, — scrie „Egyetér.és“. „Acum, în 15 Martie e se sârbăm jubileul de 50 ani a acestei proclamări. Vrea guvernul să serbeze acest jubileu prin nimicirea libertății de presă?“

Serbană țară, care se bucură de astfel de libertăți!

Asociațiunea Aradană.

(Coresp. part. a Telegrafului Român.)

Tote poporile lumii, cari s'au aventat la ore-ce grad mai însemnat în cultură, au ajuns acolo numai prin muncă neobosită și prin puteri unite. La noi la Români, cunosc această maximă vitală mai și pruncii de pe băncile școlii, dar ore câți înși o observă?! Când se ivi anul mântuirii popoarelor 1848, avurăm și noi nise bărbai inimoși, cari — purrecând întru toate uniți în cugetare, uniți în Dumeșeu — ajunseră să îndrepte către limanul mântuirii și naea cea înglodată a nemului românesc. Unul în dreapta, altul în stânga, unul înainte, altul îndărăt, înse toți pătrunși de dorul ferbinte de a ferici poporul românesc, umblau propoveduind, ca odinioară apostolii Domnului, evangelia națională și culturală.

Concordia între corifeii naționali și activitatea esemplară a particularilor au creat asociațiunea transilvană pentru literatura și cultura poporului roman, precum și alte întruniri filantropice.

Concordia a însuflețit și pe Români ungureni să întemeieze la anul 1863 „Asociațiunea Aradană“ pentru cultura poporului român din Arad și provincie.

Marele Andrei și înflăcăratul Șuluț, urmați de o pleiadă bravă de muncitori profunzi, tredece din somn poporul român din clasicul Ardeal!

Ilustra familie de Mocsonyi, secundată de capete luminate ca Babeș, Popoviciu — De-

sseanu, Ionescu, etc. înfig flamura națională chiar în centrul Chanaanului ungar prin înființarea Asociațiunei Aradane! Și toți omenii de bine priviau cu mândrie la gigatele succese obținute de ambele Asociațiuni.

Prin variile șicane îndreptate asupra noastră din părțile dușmane, Asociațiunea primă a rămas aprăge nevătămată; nu așa însă céstăaltă, căci pela anul 1875 era pe aci să se nimicească totalmente, devenindu-i jertfă chiar protonotariul comitatens, fostul pe atunci cassar al Asociațiunei. Provedința însă tocmai pe atunci aduse la Arad în scaunul episcopesc pe actualul demn episcop Ioan Mețian, carele a pășit la regenerarea poporului român, ca odinioară Moise la regenerarea Israilitenilor. După multe consfătuiri cu fruntașii inteligenței române, la anul 1880 dechiară de înființată Asociațiunea Aradană pe basa statutelor aprobate încă de mai înainte de către înaltul ministeriu regesc. Părintele referent actual dela senatul bisericesc, reverendiismul d. Ignatie Papp a fost ales de cassar și a luat drept moștenire a vechii Asociațiuni suma de 5 (di cinci) fl. v. a. Trecu an de ani și toate cuvântările însuflețitoare ale P. S. Sale la deschiderea adunărilor generale, de a însufla Asociațiunii viață nouă, nu vreau să aibă efectul dorit. Sprijinitori credincioși ai năsuințelor laboriosului prelat erau mai vârtos profesorii seminariului diecesan, cari cu graiul și cu fapta pledau pentru întărirea Asociațiunii.

Parte prin prelegeri publice, parte prin arangierea de petreceri sociale (baluri, concerte), capitalul Asociațiunii se ridică din ce în ce; numărul membrilor se sporea; direcțiunea esopera dela adunarea generală — se împărțescă ajutoare — fie chiar modeste — la studenți sêraci și la elevi de industrie, etc. Cu un cuvânt, ajunseră și timpuri de acele, că priviam cu deplină încredere la un apropiat viitor fericit al Asociațiunii.

Ne dore că trebuie să atingem aici una din ranele trecutului! Anumit avem să accentuăm pornirea cea greșită a unei și-a recete de inteligenți mai tineri de ai noștri, ce vărsat influința dăunăcioasă și asupra în dîreconvalenței noastre Asociațiuni, astfel, că lele când ni se părea mai senin ceriul Asociațiunii, când Asociațiunea își crease pentru necesitățile sale urgente și un cabinet de lectură (casină), atunci acești omeni ră-tăciți — se nu-i numim răutăcioși — s'au pus în gr-vă față de Asociațiune și mai vârtos față de cabinetul de lectură. Și opoziția și-a susținut-o mai ales din motivul, că director primariu era deputatul dietal și avocat Ioan Beleş. Când a înțeles I. B. și soții că de ce dureri sunt captivați dd. din opoziție, fără amânare au convocat adunarea generală și au lăsat întreg terenul la dispoziția confrăților din opoziție, numai din bunul simț, ca prin întrarea în luptă a acestor puteri nouă, sprijinite firesc de sinceritate din partea celor vechi. Asociațiunea și cabinetul său de lectură se devină éráși un centru cultural pentru Români ungureni. Și la început mai că eram toți de credința, că așa va fi; dar acel început a fost pentru noi numai o amăgire optică, deore-ce bunii și sincerii noștri frați mai preferă a cloți totă ziua în cafenea și a preda crucerii cei căști gați cu multă sudore, decât a conveni în cabinetul de lectură, unde negenați de nime să și schimbe ideile și să facă ori și cum, ca Aradul să devină un puternic centru românesc! Afacerile Asociațiunii stagnează. Adunarea generală, ce era să se convoce pe 31 Decembre, conform usului, încă nici acum nu s'a convocat! Numărul membrilor éráși e în decădintă, ér bietul cabinet de lectură trage de mörte! Și la toate aceste cauze numai ura cea nedumerită, ce rode la inima cătorva preinși matadori, cari nu vor să vedă că prinde rădăcini, nimica ce nu s'a făcut în Arad ca și în politică — directe la influința lor!

Decât să mērgă lucrurile astfel, döră ar fi mult mai consult, ca se întrevină Asociațiunea transilvană cu totă influința sa și, prefăcând asociațiunea aradană într'un des-părțământ al său, să iee în mână frânele și să ajute, ca poporul român ungurean să plece de nou pe calea progresului cultural! Atragem atențiunea celor chemați asupra acestei ces-tiuni importante!

Observatoriul.

Procesul Zola.

Ascultarea martorilor s'a terminat în 20 a curente. In audiențele din urmă s'au adus dovești sdrobotore pentru Zola. Generalul Pellieux a descoperit documente nouă, cari nerésturnabil dovedesc vinovăția lui Dreyfus.

Luni s'au început vorbirile de acasă și de apărare.

Procurorul Van Cassel își desvöltă rechisitorul său în decurs de 2 ore, arătând că Zola a sêvșit un rău mare, când a nîsuit să sdruceze încrederea armatei și a națiunei în șefi săi, spunând, că consiliul de rêsboiu a osândit și achitat la comandă. Zola însă n'a putut să dovedescă nimic. — Osândesce și pe Picquart pentru rolul său. — Apreciază talentul lui Zola, câtă vreme nu-l folosește pentru distrugerea înștițuțiilor patriei.

Zola își citește — tremurând de iritație — declarațiunile. Spune, că n'a înzultat armata, ci a dat alarmă pentru scăparea patriei de un rău mare. Lasă să judece istoria, decât el e vinovat său cei ce aclamă armata și strigă în acelaș timp „jos jidani“. — A ajuns naimea curții cu jurați, căci însuși a voit-o. Se plânge, că nu l'au lăsat să dovedescă, martorii lui au fost intimidați, deși în interesul țării a lucrat. Terminând dîce: „Dlor Jurați! Decă me veți osândi, me veți face mai mare! Priviți-me! Sunt eu om pe care se-l fi corupt cineva, ori sunt eu trădător?“ și strigă de trei ori: „Dreyfus e nevinovat!“

Marți, în 22 l. c. ziua întrégă s'a petrecut cu vorbirea de apărare a lui Labori, care va continua și ziua următoare. Vorbind despre arestarea lui Dreyfus, Labori scôte în relief faptul, că căpitanului i s'a interzis a vorbi cu nevastă sa. Spune, că comandantul pușcării, maiorul Forcinetti era convins despre nevinovăția lui Dreyfus. Vorbesce despre degradarea căpitanului, și spune, că judecarea lui s'a făcut în secret, călcându-se legile; s'a osândit pe acte închipuite și false. Vorbirea lui Labori a fost acompaniată de huidniile celor din sală, aplausele au fost rare de tot. In jurul palatului justiției staționau sute de mii de omeni.

Noutăți.

Regele român la Rusia. Regele Carol în curând, probabil la începutul lui April va vizita Curtea rusescă. Visita această — spune corespondentul din București al lui „Bud, Hirlap“ — e a se reduce deoparte la intervenția Monarchului nostru, de altă parte la dorința țarului însuși. Țarul și-a exprimat regelui României dorința de a saluta în capitala sa pe amicul de arme al tatălui și unchiului său.

Casa națională. Comitetul „Asociațiunii“ a adresat un apel către fruntașii români, a se înscrie ca membri fondatori la „Casa națională“. A răspuns la acest apel până acum dl Constantine Steriu, bancher în Brașov, depunând taxa de 1000 florini.

Legile politice bisericesci, și-arată rôdele nenorocite din ce în ce mai eclatant. Ele sunt mai întristătoare pare-că pentru biserica protestantă. Credincioșii acestei biserici s'au înpuținat în anul trecut cu 743 suflete, cari în mare parte au trecut la neconfesionalism.

La catedra de limba română dela Universitatea din Budapesta, devenită vacantă prin mörtea regretatului Al. Roman au concurs: Moldovan Gergely, prof. univ. în Cluș; Dr. Alexics György docent la univ. din Pesta; Dr. Ios. Siegescu catechet în Bpesta; Alexiu Viciu, prof. gim. în Blaș; N. Bodiu prof. de stat în Zombor; George Popp prof. de limba rom. la gimn. de stat în Arad; Vinc. Nicórá, prof. la gimn. de stat în Fiume; Silvestru Nestor prof. gimn. în Blaș; Ioan Ciocan deputat dietal, fost director la Năsêud; Simeon Dessean notar în Chișineu. Se dîce că senatul universitar a propus numirea lui Alexics.

Parastas pentru fericitul episcop Popasu s'a ținut în Caransebeș, pontificând protopresb. Andr. Ghidiu asistat de preoțimea locală, în prezența P. S. S. d-lui epp. Nicolau Popoa, a P. C. S. Filaret Musta, a membrilor cons., profesorilor și elevilor seminariilor, și a unui public numeros din Caransebeș.

Șesêzeci și șesê de perchisițiuni domiciliare a sêvșit poliția din capitală, Luni. Căpitanul de poliție a ordinar perchisiția, și vre o 500 detectivi și poliști au împlinit ordinul. Ansă a dat un catastich găsit la un măestru de acolo, în care erau însemnate toate reuniunile socialiste din capitală cari au colectat, pentru întregirea cauțiunei și pentru fondul diarului socialist „Népszava“. La treideci și șesê de reuniuni au făcut cercetare cu aparat mare, baricadând formal localurile reuniunilor. Resultatul însă a fost efemer, — abia vre-o câțiva crețari au confiscat, căci socialiștii bănuind planul căpitanului, s'au îngrijit din bună vreme de ascunderea paralelor.

Bal românesc în Viena. Societatea academică soc.-lit. „România Jună“ arangiază acolo pe Vineri, în 4 Martie st. n. a. c. o petrecere cu dans, sub protectoratul Exc. Sale dlui Nicolae Dumba, consilier intim al Maj. Sale, etc. în favorul fondului său pentru înființarea unui alumnau.

Metropolitul sêrb din Belgrad Mihail, a încetat din viață în 17 a curente în aprindere de plămâni. Decedatul a stat 40 de ani în fruntea bisericei sêrbe. Inmormântarea i-sa făcut Luni la Belgrad. Ceremonialul inmormântării l'au sêvșit peste două sute de preoți. Au fost de față: regele Alexandru, exregele Milan, membrii guvernului, autoritățile diplomatice etc.

Sinucidere. Căpitala României a fost Sâmbătă viu emoționată de știrea sinuciderei dșorei Colaria Pastia, fiica cunoscutului Dr Pastia

Fire din cale afară simțitoare fiind, dșora Pastia a fost total deprimată de certele continue a părinților săi. Chinul ei și-a ajuns culmea zilele din urmă, când părinții s'au divorțat. Nenorocita fată cu surorile sale nu sciau ce hotărâre să ia: să rămână la tatăl lor, său să mērgă cu mama. N'a făcut însă nici una nici alta, ci a preferit a se despărți de amândoi părinții și de dureri.

Sâmbătă pe la 10 ore dimineața a înghițit conținutul unei sticle cu otravă. A fost zadarnic ajutorul tatălui ei sosit în curând la locul sinistrului; nefericita fată a espiat în curând între dureri crâncene.

Bibliografic. In editura librăriei N. I. Ciurcu, Brașov, a apărut *Juvenilia* — proză și versuri — de Sextil Pușcariu. Costă 80 cr. său 2 lei noi.

Premii pentru stîrpirea pasêrilor stricăcioșe.

În conformitate cu avisul său dto 1 Februarie a. c. ur. 18, comisiunea economică a comitatului Sibiu, cu privire la stîrpirea de pe teritoriul comitatului a vrăbiilor stricăcioșe a hotărit a împărți următoarele premii:

1. Pentru 2 vrăbii 1 cr.
2. Pentru 4 ouă de vrăbie deasemenea 1. cr.

Premiile se vor distribui prin primăriile comunale (în orașele Sibiu și Sebeșul săsesc prin căpitanatele orașenești) pe lângă arătarea vrăbiilor omorite respective pe lângă arătarea ouălor întregi (nesparte) de vrăbii; pentru evitarea eventualelor înșelăciuni vrăbiilor arătate după premiare li-se taie capetele, ear ouăle se vor sparge.

Atragem atențiunea fruntașilor noștri dela sate asupra acestei hotărîri a comisiunei economice cu adausul, ca să o aducă în cercuri cât mai largi la cunoștință.

Sibiu, 11 Februarie n. 1898.
Comitetul central al „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiu“,
D. Comșa, preș. V. Tordosanu, secretar.

Mulțămită publică.

Cu ocaziunea ședinței publice arangiată de societatea de lectură „Andrei Șaguna” în 29 Novembre a. trecut în memoria marelui arhieru Andrei, au încurs oferte benevole în favorul societății dela următorii p. t. domni:

Preasfinția Sa Ioan Meșian, episcop 5 floreni.

Preasfinția Sa Nicolae Popea, episcop 5 floreni.

Ilustritatea Sa Dr. Ilarion Pușcariu, arhimandrit-vicariu arhieriscopesc 5 floreni.

Cornel Aiser, amplotat de bancă 1 fl. Nicolae Albu, cleric absolut 1 fl. Dr. Daniil P. Barcianu prof. sem 1 fl. Iuliu Bardoși inspector reg. în pensiune, 1 fl. Dr. Elie Beu, medic 1 fl. Ludovic Binder 2 fl. Zacharie Boiu, asesor cons. 2 fl. Dr. Vasiliu Bologa, director 2 fl. Ioan Broju, preot militar 2 fl. Doina Ana Broștean 1 fl. D-na Lucreția Butnariu 2 fl. Teofil Caliman, inv. 52 cr. D. Câmpăan, archiv. cons. 2 fl. D-șora M. Cioban, prof. 1 fl. D-șora C. Cicei 1 fl. Familia P. Cosma 3 fl. D. Comșa, prof. sem. 2 fl. Ioan Crăciun, inv. 51 cr. Nicolae Cristea, asesor cons. 2 fl. Dr. Elie Cristea, secretar cons. 2 fl. D-șora Elena Cuntean 1 fl. Laurențiu Cuntean, paroch în Orda inf. 1 fl. Anton Catzler 2 fl. Dr. Ilie Dăian, redactor 1 fl. Vasile Dan de Apsa, candidat de adv. 1 fl. Nicolau Dura, paroch în Deal 2 fl. Iosif Enescu, cleric abs. 80 cr. Ioan Ghibu, prof. sem. 1 fl. Vas. Greavu stud. 50 cr. Alexandru Herlea, cleric abs. 1 fl. Nicolau Ivan, asesor cons. 2 fl. Ioan Imbăruș 1 fl. George Iacob, inv. 50 cr. George Jondrea, inv. 1 fl. Moise Lazar, asesor cons. 1 fl. Alexandru Lebu, propr. 3 fl. Ioan de Leményi, adv. Brașov 2 fl. Pantelimon Lucuța, cassar cons. 3 fl. D-na Ana Lupean 2 fl. Nicolau Mihailă 1 fl. Nicolau Mihălișan 50 cr. Ioan Miha, exp. cons. 1 fl. Petru Mihăltean, 50 cr. Nicolau Moldovan, adm. prot. Noerich 2 fl. Iovian Mureșan, paroch în Tresnea 50 cr. Lazar Negrilă, inv. 50 cr. V. Onișor, cand. de advocat 30 cr. Teodor Orlea, cleric abs. 50 cr. Vasile Oroșan, paroch în Sân-Iacob 1 fl. 50 cr. Ioan Papiu, protopop 2 fl. D-na Ana Pascu 1 fl. D-șora Maria Pascu 1 fl. Petru Pipos, jude de tabla reg. în pens. 3 fl. Romul Pop 50 cr. Isaia Popa, paroch în Oena inf. 1 fl. Candid Popa, inv. 50 cr. George Poponea 1 fl. Vasile Popovici cleric abs. 50 cr. Ioan de Preda, avocat 2 fl. Leontin Pușcariu, func. de bancă 1 fl. D-na Dominic Rațiu 1 fl. D-na Ioana Rebegea 1 fl. Familia Reou 3 fl. Irimie Roman, 50 cr. Leonte Roman, econom în Tresnea 50 cr. Dr. Remus Roșca, director sem. 3 fl. Simion Săcărea 50 cr. Dumitru Săcărea 50 cr. D-na N. Savu 1 fl. D-na Calipsa Sandru (Sighișoara) 1 fl. D-șora A. Simoc 1 fl. I. Ștăngu, par. în Gușterița 1 fl. G. Stăneasa inv. 1 fl. Const. Stejar, căpitan ces. reg. în pens. 1 fl. 50 cr. E. Vancu, func. de bancă 50 cr. Candid Suciu, cleric abs. 1 fl. Nic. Tănăsă 1 fl. Dr. A. Tincu 1 fl. V. Tordășian, oficial cons. 50 cr. N. Varză, serg. 50 cr. D-na I. Vătășan 1 fl. Dr. Nicolau Vecerde 3 fl. Ican Vințeler, paroch în Oena sup. 1 fl. Emil Vințeler, funcționar de bancă 1 fl. Mateiu Voilean, asesor cons. 1 fl. N. N. 50 cr.

Venitul brut . . . 121 fl. 13 cr.

Spese 40 fl. 72 cr.

Venitul curat e de . . . 80 fl. 41 cr.

care s'a adaus la fondul societății.

Tot cu această ocaziune s'a făcut pentru biblioteca societății următoarele do. ațuni în cărți:

Dl Iuliu Bardoși „Confesiunea ortodoxă” de Petru Movilă.

Dr. Elie Cristea: „Date biografice din viața lui Alexandru Roman” de Ilie Dinur-seni 5 bucăți.

Dl Gavril Hango, presb.: „Un vis” de G. Hango.

Dl Silvestru Moldovan:

a) Notițe despre viața și activitatea politică și literară a lui Ioan Ghica.

b) Ortografia română în actuala sa stare de dezvoltare de Dumbravă.

c) Descrierea corpului omenesc și regulele igienice de Const. Moisi.

Familia Ioan Popescu:

a) „Operele principelui Demetriu Cantemir”.

b) „Opere complete” de Iokai Mor.

Dl Victor Tordășianu:

a) „Justiția și fostul metropolit Ghena-die” 2 bucăți.

b) „Conservatorii și monachul Ghena-die”.

Redacțiunea „Tribuna”:

a) „Morală evanghelică” de Moise Pacu.

b) „Castelul din Carpați”, de Iules Verne, tradus de V. Onișor.

c) „Călimariul poporului” 1898.

d) „Tipicul bis. ortodoxe orientale” de Dr. I. Olariu.

e) „Cartea stuparilor săteni” de Romul Simu.

f) „Naționalitatea și reprivire”.

g) „Studii literare” de Teodor Raica

Pentru toate aceste oferte benevole în favorul societății „Andrei Șaguna”, primăescă toți p. t. contribuții marinoși, și pe această cale adănc sâmtilele noastre mulțămite.

Sibiu, la 27/1 1898.

Comitetul arangiator.

Producțiunea „Reuniunii socialilor români din Sibiu”.

Mulțămită publică.

Deplin compensați prin Onoratul public, care ne-a spriginit și a apreciat modestele noastre prestațiuni cu ocaziunea producțiunei arangiate de noi la 1/13 Februarie c., cu o reușită morală și materială deplin mulțumitoare — ni se impune plăcuta datorință: Stimabile D-șora Margareta Moldovan pentru excelenta predare a poeziei „La oglindă” de G. Coșbuc; Stimabilului Domn Candid Popa, învățător, care în calitate de dirigent al corului nostru, n'a cruțat nici timp nici ostenelă întru instruirea coriștilor; Onorabilei Direcțiuni a seminarului „Andreian”, care cu deosebită prevenire a binevoit a da concesiune unui grup de clerici de a conlucra la concertele noastre, cum și stimabililor domni clerici membri ai acestui grup pentru valoroasa conlucrare; mai departe stimabilelor d-ne și d-șore cari, ca coriste și ca diletanți și-au dat binevoitorul lor concurs, și între aceste stimabile d-șore Eugenia Grecu, carea cu considerare la nobilele scopuri, ce noi le urmărim a adus adevărate jertfe pentru Reuniune și în fine stimabililor suprasolvenți și contribuți, cari pe lângă spriginul moral au ținut să contribuie și cu denarul lor la alimentarea casei noastre atât de modeste cari marinoși suprasolvenți și contribuenti sunt: Ludovic Fronius, ospătar cu fl. 5; H. Sa dl Dr. Ilarion Pușcariu, arhim. și vicar arhieriscopesc; Panteleon Lucuța, căpitan c. și r. în pens. și as. cons. cu câte fl. 2; Dem. Comșa, prof. sem.; Ludovic Boga, ospătar cu câte fl. 1-50; Dr. D. P. Barcianu, prof. sem.; George Dima, prof. sem.; Dr. Nic. Șerban de Voila, avocat și deputat dietal (Făgăraș); Constantin Stejar, căpitan c. și r. în pens.; d-na Maria Nicula, preotă (Slănic); Andrei Baltes, tigograf cu câte fl. 1; d-șora Mărișora Pascu cu 80 cr. Dem. Câmpăan, diacon și arhivar consistorial cu 70 cr.; Ioan Hîntescu, prof. (Buzău); Alexandru Bobeș, mașinist (Dolova); Nicolae Togan, capelan; Constantin Pop senior, cofetar; Emil Verzariu, Emil Borcea, T. Orlea, I. Șut, Pavel Cotoșiu, funcționari cu câte 50 cr.; Aron Lupean, funcționar militar cu 40 cr.; Dr. C. Diaconovici, secretar de bancă; Petru Moga, fronzelar, Dr. E. Dăian, redactor Dr. E. Cristea secretar consist., Ludovic Binder, diriginte tehnic al Tip. arhiericeane, Iosif Marschal factor de tipografie, Dumitru Opreș, capelan (Șura-mare) și Aurel Popescu, comerciant, cu câte 20 cr.

Din ședința comitetului „Reuniunii socialilor români din Sibiu” ținută la 17 Faur n. 1898.

Victor Tordoșan,
president.

George Poponea,
notariu.

LITERATURĂ.

Virgil Onițiu: De toate. Schițe și nuvele. Brașov, 1897.

Apariția schițelor și nuvelor d-nului Virgil Onițiu înseamnă în literatura noastră, a Românilor de dincoace, un eveniment literar, impregiurare, ce mă face a mă mira mult, cum de presa noastră nu i-a dat necesara atențiune.

Este un lucru nici mai mult nici mai puțin berechet la dispoziție pentru a face tărăboiu oribil în giurul unei traduceri fără preț și fără valoare literară, ăr pentru produsele noastre proprii nu găsim nici măcar un cuvânt de apreciere. Și volumul d-lui Onițiu nu este de așa, încât să-l anunț numai cu vre-o câteva cuvinte, sau să treci chiar la ordinea zilei peste el, ci cunoscându-l, vedem că zace în interesul nostru, și a literaturii noastre, a-l face cunoscut în cercuri cât se poate de largi.

Dl Onițiu, ce-i drept, nu este pretensiv, nu aspiră la laudele criticilor, căci își încheie volumul cu următoarele cuvinte, cari pot fi luate și drept aluzie la sine:

„Wir wollen weniger erloben,
Und fleissig, er gelesen sein”.

Mit nichten! Însă, dacă ne om lua după acest principiu a lui Lessing, dacă nu vom atrage atenția masei asupra unui produs literar, care merită a fi privit mai deaproape, dacă vom lăsa în știrea soții, ca nuvelele d-lui Onițiu să se recomande de sine, prin calitățile deosebite ce le au, — ele în urmă totuși vor rămâne numai „lumină sub obroc” și masa perde, ăr autorul nu dobândește. Astfel e firea Românilor, trebuie să-i toră la ureche, că lucrul din chestie este bun, frumos și practic, pentru ca pe urmă să-l convingi, că este potrivit pentru trebuințele lui.

Și ce e mai ușor decât a dovedi, că de fapt volumul d-lui Onițiu e bun, frumos și potrivit pentru trebuințele intelectuale ale Românilor de aici, ce e mai lesne decât a dovedi că volumul acesta de fapt este un eveniment literar la noi.

Resfoiți, vă rog, tot ce s'a scris la noi pe acest teren dela apariția nuvelor d-lui Slavici încoco. Căutați foiletoane, mormanele de reviste înmormentate și cele existente, broșuri și volume și judecați, dacă este ceva bun din punct de vedere literar estetic și în special din punct de vedere a limbii, ca ceea ce ne dă dl Onițiu în volumul său? Excepționând pe dl Enea Hodoș, nu vom găsi nici lucrări de aproximativă valoare. Pene mlădiose, imitatori dibaci mai găsim, ba și coloz și câte un stilist mai de dai D-șora. Încolo în-ă înghețatori de frase, începători, cari își exprimă stările sufletesci rudimentale în cele mai diforme forme, lipsă de fantasmă și exagerațiuni fantastice, în timpul din urmă — ca fenomen nou — măimutări naturaliste, limbă rea și — ce e mai caracteristic pentru toți — lipsa de forță originală.

Ei, dacă din acest proletariat, în a cărui mâni se sbate literatura noastră beletristică, se înalță un scriitor — talent, din a cărui produse se observă imediat independența, originalitatea, a cărui limbă este o ardelenească admirabilă, a cărui figuri sunt modelate ca de un sculptor măiestru, a cărui sentimente sunt exprimate ca de un poet liric de prima forță, care în reprezentarea conflictelor este poet dramatic, ăr în copierea naturii e pictor artist, se nu ne bucurăm noi de apariția acestui scriitor, se nu putem numi a lui pășire: eveniment?...?

Ne era cunoscută p-nea dlui Onițiu, căci și cele 10 bucăți — prosă, ce ne dă acum, au fost apr-pte încă de la publicate. Adunate la un loc însele ele fac o impresie unitară, facilităză privirea generală asupra lor și cunoșterea mai temeinică a autorului.

Talentul se manifestă prin originalitate. Și cine cetese deja prima piesă a dlui Onițiu „O serată literară-musicală-declamatorie în Surturung”, se poate convinge, că are de lucru cu un autor original. Parerea mea este, că stările sociale actuale ale Românilor din Ardeal, referințele acelei pături ce se numește „intelligența dela țară”, încă nime nu le-a zugrăvit atât de plastic ca dl Onițiu. Nime na conceput atât de clar micile miserii la casele acestor intelligenți, intigile și ura ce exista acolo unde trăiesc 2-3 familii române inteligente, cu pretenții de a fi care de care în frunte, nime na arătat cu atâta succes momentele tragicomice din aceste raporturi. Și apoi spoiala culturală ce i-a tencuit pe toți și îi ține priponiți, de se înv-rt în unul și acelaș strimt cerc de vederi, conservativismul siluit de a nu depăși programul cântărilor și a obiceiurilor mostenite, învățătorii, nește pilde de omeni-cliseu, cari nu ies din puținele frase aduse cu sine din seminaru, — toate aceste sunt fidel și cu studiu espuse.

Cu o admirabilă pricepere și fidelitate descrie diferitele momente și situațiuni din „mişcarea culturală” dela sate, sgomotul general ce-l produce o petrecere, cum curge totă lumea din giur la o „producție”, „mai cu s-ndă preoți cu fete de m-rtat, notari cu dor de m-rtături, d-șaci cu prospecte isaitice”...

Precum flagelază Caragiale vițiile societății din România în comedile sale, astfel se folosește și dl Onițiu de ironie și sarcasm pentru a înfieră scăderile noastre, cari

fresce sunt cu totul de altă natură, dezvoltate între condițiile și împrejurările de pe la noi. Astfel e notariul Scurtu o figură tipică de pe la noi, românul cum am dice „din țile”, din vremile cele bune, care pentru inovații n'are pricepere. „Numai cu reformele voștre nu mă cătrăniți, că mă iau năbădăile”, dice acest Scurtu. Și într'alt loc: „Dacă nu ținem noi cu vremea, vremea trebuie se se țină după noi, că noi suntem mai tari ca vremea”. E o figură capitală acest notar Scurtu! Mai are încă o însușire, proprie Românilor, ce mult p-ștrungetorului autor nu i-a scăpat din vedere: Scurtu e ospital și încă „ospital față cu Români, fiind-că sunt Români, față cu străini fiind-că sunt străini”. Esistă o mai scurtă și mai apodictică caracterizare a ospitalității Românilor?

Măiestria cu care originalul nostru autor stie copia stările noastre sociale contemporane — o problemă pe cât de grea, pe atât de nemulțumitoare, — se vede pregnant și din „Epistota ad Corobetișum”, o scrisoare, în care un redactor de ai noștri își drescă pe un corespondent dela țară. Un cărpaci-politic, redactorul din chestiune, își desfășură aici programul seu politic și social. Vedem clar pe gazetarii noștri de astăzi, în mâinile cărora s-rtă a depus dirigiarea politicele noastre: omeni, cari dela școlă au adus cu sine temperament, dragoste față de neam, bunăvoință, nestrămutată convingere că Românilor în veci nu pere si vre-o câte-va frase sforătoare, ce le perorează după cum o cere ocazia; nu căuta însă principii politice, nu căuta știință politică și nici măcar arta gazetăriei nu o caută la acești „sfetnici politici” ai noștri. Stăm pe un nivel înspăim-ntător de jos, suntem nesp-ș de înapoiți în direcția această, — și dl Onițiu ridică perdeaua cu zimbet sarcastic. Și forma în care o face ne amusează, rîdem de naivitatea și vederile stereotipe ale acestor radactori-cărpaci, rîdem de neste glume — serioase. De aci se vede cât de mare meșter este autorul și în formă. Ridiculisând în felul acesta scăderile noastre, cei chemați mai ușor le pot înțelege și îndrepta.

Cunoșterea și espunerea actualității fiind forța dlui autor, e clar că figurile reale din schițele d-sale sunt cele mai reușite, căci le cunoște din experiență, din înțuțiune. Astfel figurile din „Tanda și Manda”, fetele spoite dela țară, învățătorii etc. Realitatea este terenul pe care dl Onițiu se află sigur și se afirmă cu succes atât de mare. Îndată ce înse părase ce acest teren și în locul optimismului intrupat în figurile sale reale ne crează sceptice și pesimistice ființe ca d'al de Sirianu din „Praf și Cenușă”, nu mai e scriitorul original. Alcătuirii morbide ca acest Sirian, ca amăgitul din „Fără nume”, sunt nesce caricături pe lângă venosul notariu Scurtu, care pare că e sculptat de o altă daltă și din un alt material. La aceste mai adaug o altă constatare: p-nea dlui Onițiu nu e potrivită pentru desfășurarea intimităților dragostei, ba e stângace chiar în această materie. Ori ce alt sentiment, ori ce altă stare sufletescă în lucrările aceste ne lasă mulțamiți, în conflictele de dragoste însă găsim ceva fals și discordant, ca și când autorul n'ar fi în stare se simțescă această „cerescă schintee”, se o privescă din înălțimea ei ideală, se cunoască totă patima chinuitoare însă adevărată a acestui foc. Tipurile de amoresați din „La țară” sunt absolut nereale, ăr amorul Eleniei și al lui Sirian din „Praf și Cenușă” e chiar sarb-ș și nu stie încălzi. Am cetit analoșe conflicte de dragoste ășite din pene cu mult mai inferioare, însă cu mult mai reușite. Conclusia ce vreau să o trag de aici este, dorința mea, ca dl Onițiu pentru viitor se remănă pe acel câmp, unde este original și unde până acum scriitor la noi n'a ajuns.

Însă dacă am abstrage dela toate calitățile strălucite expuse mai sus, dacă scrierile dlui Onițiu, în ce privesc conținutul și forma lor, nu s'ar ridica peste nivelul proletariului nostru literar, — totuși ar mai rămâne o însușire a lor, ce le-ar ridica forțe sus și această este limba. Este o adevărată fericire pentru om, când poate ceti la noi în Ardel o limbă ca a dlui Onițiu, — este limbăgiul nostru ardeleneș, curat și neinfluențat de limbi străine, nici de topica lor. O limbă bogată cu frase frumoșe, cu propoziții scurte, întretesute cu sentințe, clară și lipsită de echivocități. Stiul sentențios, epigramatic în genere este o proprietate a scriitorilor de jarg-nul dlui Onițiu.

Unde preponderă sentimentul și fantasia, limba scrisă de dl Onițiu, are un sunet dulce, liric ca șopotul isvorului. Astfel în novela „La țară”, unde ne dă peisaje de o coloratură admirabilă. Un tablou de o artistică desăv-șire, care ori cărui poet sau pictor i-ar face multă cinste, este zugrăvirea uraganului (în această novelă), crescerea lui și catastrofa, descrierea ploii și a tunetului ce se perde în v-șdudch...

Acestea ar fi de dis forțe pe scurt despre nuvelele dlui Onițiu, de a căror apariție atât de multe motive avem să ne bucurăm.

Sper însă că și acest puțin ajunge, pentru ca să desțepite interesul cetitorilor acestei foi pentru volumul dlui Onițiu. Și eu numai atât am intenționat. Il. Chendi.

Mulțămită publică

domnului Franz Wilhelm, farmacist în Neunkirchen, Austria-de jos, inventatorul theei de curățire a sângelui antireumatice și antiartriteice. Curățitor de sânge pentru podagră și reumatism.

Dacă pășesc în publicitate, o fac pentru-că mai întâu imi țin de datorie a exprima d-nului Wilhelm, farmacist în Neunkirchen, cea mai sinceră mulțămită, pentru serviciile, ce mi le-a făcut thea sa curățitoare de sânge în durerile mele reumatice, și apoi a face atenți și pe alții, cari sufer de această boală, asupra acestei thee excelente. Nu sunt în stare a descrie durerile ce m-au torturat în decurs de 3 ani, la ori-ce schimbare de timp, de cari nici medicini, nici folosirea băilor de pucișă din Baden lângă Viena, nu m-au putut scăpa. Mă tăvăleam în pat nopți întregi fără somn, apetitul imi scădea vedând, proștiptam rău și intrăgă puterea corporală imi scădea. După o folosire de 4 săptămâni a numitei thee, nu numai am scăpat cu totul de dureri, și sunt liberă și acum după-ce nu o mai folosesc de 6 săptămâni, dar intrăgă, starea sănătății mi s'a îmbunătățit. Sunt convinsă că fie-cine, care va lua refugiu la această thea contra astorfel de boale, va binecuvânta ca mine pe inventatorul aceleia, dl Franz Wilhelm.

Cu distinsă stimă:

contesa Butschin-Streitfeld,
soție de vice-colonel.

Deposite en gros în Sibiiu la domni: Franz Jahn Söhne, J. B. Misselbacher sen., F. A. Reisenberger și farmacia J. C. Molnar. [197] 11—12

Nr. 27/898.

[32] 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de cl. II. Cristian din protopresbiteratul Branului se eserie prin această concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegr. Român.

Emolumentele împreunate cu această parochie sunt 600 fl. 50, după-cum se poate vedea din specificarea comitetului parochial în ședința ținută la 30 Decembrie 1897.

Doritorii de a ocupa această parochie au a-și așterne rugărilor lor la subscrisul oficiu instruite conform legii în termenul sus indicat.

Oficiul prot. gr.-oriental al Branului.

În conțelegere cu comitetul parochial din Cristian.

Zernesci, 6 Ianuarie 1898.

Traian Mețianu,
prot.

Nr. 13/897

[33] 3—3

Concurs repetit.

Pentru întregirea parochiei de cl. a III-a Gelmar, în protopresbiteratul Orăștiei se publică a doua oară concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch dau un venit anual sigur de 400 fl. 90 cr. în privința că-rora se pot lua informațiuni mai deaproape dela comitetul parochial și oficiul protopresbiteral.

Concurenții au a-și așterne cere-rile concursuale, instruite conform normelor din vigó e, până la termenul prefript oficiului protopresbiteral sub-semnat.

Orăștie, la 22 Ianuarie 1898.

Oficiul protopresbiteral al Orăștiei în conțelegere cu comitetul parochial concernent

V. Domșa,
protopresbiter.

Nr 52/1898.

[30] 2 - 3

Concurs repetit.

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a Feleag cu filia Sidriaș se publică prin această concursul repetit conform Veneratului ordin consistorial din 1 Iuliu 1897 Nr. 4237 B. cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch dau suma de 429 fl.

Informațiuni mai detaiate despre starea acestei parochii, se pot lua la oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-și așterne suplicile de concurs instruite conform normelor în vigóre sub-semnatului oficiu protopresbiteral până la termenul susindicat. și a se presenta în vre-o Duminecă seu sârbătoare în biserică, spre a fi cunoscuți din partea poporului.

Sighișoara, 30 Ianuarie 1898.
Oficiul protopresbiteral gr.-or. al trac-tului Sighișoarei, în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Dimitrie Moldovan,
protopop.

În librăria Tipografiei archidiece-sane se află:

Dicționarul român-maghiar

și

Dicționarul maghiar-român

de

Dr. I. Crișan și N. Putnoky,

apărute în 1893 și 1895, cele mai noue vocabulare pentru învățarea limbii maghiare.

Prețul leg. a fl. 2.—

Din Librăria Tipografiei archidiece-sane se pot procura:

Insoțirile de credit,

îndreptare practică

de

T. W. Raiffeisen,
traducere autorizată

de

Dr. A. Brote.

Prețul 80.

Cartea

Stuparilor

Săteni

de

Romul Simu, învățător

prețul 35 cr.

Librăria Tipografiei archidiece-sane,
Sibiiu.

„ZLĂGNEANA“,

instituit de credit și economii, ca societate pe acțiuni în Zlagna (Zalatna)

și-a început activitatea la 7 19 Ianuarie 1898 și deocamdată face următoarele operațiuni:

a) primesce depuneri spre fructificare după cari solvesce 6% interese la an;

b) escompteză cambii cu cavenți;

c) acordă împrumuturi pe obligațiuni cu cavenți și pe hipotecă.

Orele de biuou în fiecare zi sunt dela 9—12 a. m.

[20] 4—5

Direcțiunea.

Redactor prov. **Dr. Elie Cristea.**

„CASSA DE PĂSTRARE ÎN MERCUREA“, SOCIETATE PE ACȚII

Primesce depuneri spre fructificare sub următoarele condițiuni:

1. Depuneri făcute de particulari cu anunț de 30 zile cu 5%.
2. Depuneri făcute de particulari cu anunț de 3 (trei) luni cu 5 1/2 %.
3. Depuneri făcute de biserici, școle, corporațiuni culturale, ori cu scop de binefacere cu 6%.

Permițând starea cassei, depunerile se replătesc îndată și fără anunțare.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut. Regulamentul special pentru depuneri, la cerere, se trimite ori-și-cui gratuit. Depuneri, ridicări și anunțări, se pot face prin postă și se rezolvă cu reîntorcerea ei.

DIRECȚIUNEA

„Cassei de păstrare în Mercurea“,

SOCIETATE PE ACȚII.

[4] 7—10

Vestitele

Semințe de flori și legumi

ale lui [13] 7—17

Mauthner

în

pachete închise, legal garantate
cu marca de apărare împotocolată

„Ursul“

se pot căpăta în toate

băcăniile și ferăriile
mai mari.

NB. Numai pentru pachetele închise, provădate cu figura ursului și signate cu numele Mauthner, cum arată figura alăturată, ia firma Edmund Mauthner în Budapesta, strada Andrássy 23, garanție deplină, că-s semințe prospete și veritabile.

A eșit de sub tipar și se poate procura din

Librăria Tipografiei archidiece-sane

CALENDARIU

pe anul comun dela Christos

1898.

Anul al patruzeci și șaptelea.

Pe lângă partea calendaristică cuprinde: șematismul amplificat al archidiecesei ortodoxe transilvane, precum și un mic șematism privitor la diecesele aparținătoare metropoliei ortodoxe române din Ungaria și Transilvania; o indicare lunară a agendelor protopresbiterale și parochiale; o indigitară pentru trebuințele clericilor absoluți și a învățătorilor confesionali; însemnarea târgurilor după alfabet, luni și zile; anunțuri, și în fine catalogul cărților din librărie.

Partea literară conține: „Pascile“ și „Erna pe uliță“, poesii de G. Coșbuc, Alexandru Roman, material pentru biografia și activitatea lui de Ilie din Urseni, și „Bunica Marie“ de Ilarie Chendi.

Prețul unui exemplar broșat 30 cr., 10 seu mai multe exemplare și în genere vândătorilor broșat 25 cr.

Librăria Tipografiei archidiece-sane, Sibiiu.

Editura și tipariul tipografiei archidiece-sane.